

הילד המשיח.
על בנו הרביעי של נח.

ספר בראשית פרק ה

(כט) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אָרַרְהָ ה'.

רש"י על בראשית פרק ה פסוק כט

ה ינחמנו - ינחם ממנו את עצבונו ידינו עד שלא בא נח לא היה להם כלי מחרישה והוא הכין להם והיתה הארץ מוציאה קוצים ודרדרים כשזורעים חטים מקללתו של אדה"ר ובימי נח נחה וזהו ינחמנו. ואם לא תפרשהו כך אין טעם הלשון נופל על השם ואתה צריך לקרות שמו מנחם:

פירוש הרא"ש על בראשית פרק ה פסוק כט

זה ינחמנו ממעשינו קבלה היתה בידם שלא תפסוק הקללה עד שיולד אדם מהול ונח נולד מהול אמרו זה ינחמנו. נמצא בשם ר' יהודה החסיד ז"ל שקודם שנולד נח לא היה להם פיסוק אצבעות והיו חורשים בידיהם ונח נולד בחילוק אצבעות ולא היה בו כח לחרוש בידיו וזה שאחז"ל מחרישות תקן להם:

(9) ספר בראשית פרק ה

וַיְהִי נֹחַ בֶּן חָמֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יֶפֶת:

(כב) וַיֵּרָא חָם אָבִי כְנָעַן אֶת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֵּד לִשְׁנֵי אֶחָיו בְּחוּץ:

(כג) וַיִּקַּח שָׁם וַיִּפְתָּ אֶת הַשְׂמֹלֶה וַיִּשְׁימוּ עַל שָׂכָם שְׁנֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיִת וַיִּכְסּוּ אֶת עֶרְוַת אָבִיהֶם וַיִּפְּנֵיהֶם אַחֲרָיִת וְעֶרְוַת אָבִיהֶם לֹא רָאוּ:

(כד) וַיִּיקָץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיֵּדַע אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן:

(כה) וַיֹּאמֶר אֲרוּרָה כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו:

(1) מדרש רבה בראשית פרשה לו פסקה ז

א"ר ברכיה הרבה צער נצטער נח בתיבה שלא היה לו בן קטן שישמשנו אמר לכשאצא אני מעמיד לי בן קטן שישמשני כיון שעשה לו חם אותו מעשה אמר אתה מנעת אותי מלהעמיד לי בן קטן שישמשני לפיכך יהיה אותו האיש עבד לאחיו שהן עבדים לי ר' הונא בשם ר' יוסף אמר אתה מנעת אותי מלעשות דבר שהוא באפילה לפיכך יהיה אותו האיש כעור ומפוחם

(1-2) רש"י על בראשית פרק ט פסוק כה

ארור כנען - אתה גרמת לי שלא אוליד בן רביעי אחר לשמשני ארור בנך רביעי להיות משמש את זרעם של אלו הגדולים שהוטל עליהם טורח עבודתי מעתה. ומה ראה חם שסרסו אמר להם לאחיו אדם הראשון שני בנים היו לו והרג זה את זה בשביל ירושת העולם ואבינו יש לו ג' בנים ועודנו מבקש בן רביעי:

(40) ספר מגלה עמוקות על התורה - פרשת אמור

יהודא בן יעקב זכה לכל השם נרמז בשמו כדאיתא בגמרא (סוטה יב) יוסף קידש שם שמים בסתר ניתוסף לו אות א' עדות ביהוסף שמו יהודה קידש שם שמים בפרהסיא ניתוסף ונקרא כל השם בשמו רק הד' משום סוד מדתו שהוא בן רביעי או הוא במדת דוד מלכות רגל רביעי.

(2) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צח/ב

ה שמו דבי רבי שילא אמרי שילה שמו שנאמר עד כי יבא שילה דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו שנאמר יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו דבי רבי חנינה אמר חנינה שמו שנאמר אשר לא אתן לכם חנינה ויש אומרים מנחם בן חזקיה שמו שנאמר כי רחוק ממני מנחם משיב.

הבן הרביעי- התכלול הבנים כולם. מל-נחם. ש-ם. י-פת. ח-ם

(1) ספר בראשית פרק כט

והיה לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ילד בעיני כי עתה יאחבני אישי:
(לג) והיה עוד ותלד בן ותאמר כי שמע ילד כי שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ותקרא שמו שמעון:
(לד) והיה עוד ותלד בן ותאמר עתה הפעם ילנה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי:
(לה) והיה עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את ילד על כן קראה שמו יהודה ותעמיד מלדת

ספר שמואל א פרק טז

(יח) ויען אהד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישי בית הלחמי ידע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה וגבון דבר ואיש תאר וילד עימו.

זה ינחמנו.

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא בתרא סימן ב

כי ימי החל הם בחינת עצבות, ואפלו המצוות שעושין בימי החל הם בחינת עצבות, כי מט"ט שלטנותה בימי החל (תקוני זכר, תקון יח, דף לג:), ומט"ט הוא בחינת עבד, בחינת עצבות, אבל שבת הוא בחינת בן ואז נתיקא לעלאין ותתאין, ונתעורר שמחה, ואזי נתרוממין ונתעלין כל המצוות של שבת ימי החל מן העצבות, ונמשך עליהם מנוחה ושמחה, בבחינת (בראשית ה): "וילד בן ויקרא שמו נח לאמר, זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו", הנה בחינת שבת שהיא בחינת בן, בחינת נח, נתיקא דעלאין ותתאין (עין תקון ע' בסופו ובזהר בראשית נ"ח נ"ט), שהיא מנחם ומשמח הכל מן העצבות, בחינת: "זה ינחמנו" וכו'. וכשזוכין לבחינת לשון הקדש, שהוא מקשר לשבת, אזי משייכין על ידו את הקדשה והשמחה של שבת לשבת ימי החל, כי מתמת שהלשון הקדש מקשר לשבת, על - בן נמשך על ידו השמחה של שבת לשבת ימי החל. וזה: אל אלקים ה' דבר (עם התבות) מספר שמחה, כי על - ידי שלמות הדבור שהוא לשון - הקדש, נמשך שמחה כנ"ל:

(5) לקוטי תפילות חלק ראשון - תפילה נו

רבנו של עולם הצילני מעצבון ידי, הצילני נא מטרדת הפרנסה. נחמנו נא בזכות הצדיקים אמתיים, ותביא לנו את משיח צדקנו. ויקוים מקרא שכתוב: "זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו", עזרנו עזרנו חננו חננו, פנה אלינו והושיענו ואל תסתר פניך ממנו, "פנה אלי וחנני תנה עוזך לעבדך והושיעה לבן אמתך. עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ויבושו, כי אתה יהוה עזרתני ונחמתני", אמן ואמן:

הילד המשיח.

זה כנראה הבן הרביעי של נח, זה שהיה צריך להוולד ולא נולד.

ילד שאבא שלו הוליד גם לפני המבול וגם אחריו. כלומר הוא מין גשר מתוקן בין עולם התוהו שהיה לפני המבול – לעולם התיקון שאחריו.

הילד הרביעי הזה היה כולל בתוכו את שם חם ויפת. כולם. שמו היה כנראה מנחם, שזה היה אמור להיות שמו המקורי של נח. ובאמת מצירוף השמות של ארבעת הילדים עולה המילה משיח. מנחם. שם. יפת. חם.

מנחם זה היה מעביר אותנו לשלב הבא של התיקון.

לשלב הראשון קראו **נח** – והוא כלל את פינוי הדעת האנושית ממאמץ ההשרדות הבלתי פוסק, למקום בו הקיום עצמו אינו מוטל בספק, והוא נח. ולכן אפשר לעבור ולעסוק במשמעות הקיום. בתוכנו.

ולשלב השני קוראים – **מנחם**. זה ינחמנו. הנחמה במובנה העמוק היא סיפור תוכן בעל הקשר. כשאנו מבינים את המקום בו אנו חיים, ובעיקר את המשמעות שלו, זוהי הנחמה העמוקה. הנוחות לא עומדת בפני עצמה, אלא היא מבוא לנחמה שמעניקה משמעות.

מנחם זה – היה כולו מלא במשמעות של עשיית טוב וחסד. צד שם שבו. היו בו עוצמות חיים גדולות מצד חם שבו. הוא היה מנווט אותם לנוי ויופי מצד יפת שבו, ואת כולם הוא היה כולל יחד לגאולה אחת שלמה.

אך מנחם לא נולד. ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. שוב גברה צרות העין, והקנאה שכמו החזירה אותנו לימים הראשונים של האנושות, שנאת קין והבל. 'אדם הראשון היו לו שני בנים והרגו זה את זה ואבינו מבקש לו בן רביעי?' והילד המשיח לא נולד.

ניצוצות של הילד הרביעי הזה מאירים ביהודה שהוא הרביעי. בדוד שהוא פעמיים הרביעי – כלומר השמיני.

תכונותיו של דוד המלך נראות ככוללות את שם חם ויפת. ויען אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי בֶן לְיִשָּׁי בֵּית הַלְחָמִי יָדַע נֶגֶן וְגִבּוֹר חֵיל וְאִישׁ מִלְחָמָה וְנָבוֹן דָּבָר וְאִישׁ תָּאֵר וַיִּדְוֶד עִימוֹ.

יודע נגן – מיפת. **גיבור חיל ואיש מלחמה** – מצד חם. **נבון דבר ואיש תואר** – שם. **וה' עימו** – זו ההתכללות של כל התכונות הללו ברצון לגלות את השראת השכינה כאן במציאות.

הילד המשיח יהיה איפה התכללות של כל בני נח כולם יחד עם אור ה' שחופף ועוטף את הכל, ומחבר אורות דתוהו בכלים דתיקון. זה ינחמנו, זה יושיענו אמן.

